

sedam dana u svijetu

JUŽNA KOREJA - WASHINGTON Sjeverna Koreja suspendirala je razgovore s Južnom Korejom zbog američko-južnokorejskih vojnih vježba, objavili su 15. svibnja južnokorejski mediji pozivajući se na sjevernokorejsku središnju novinsku agenciju KCNA koja je te vježbe nazvala namjerno vojnom provokacijom. Osim suspendiranja razgovora na visokoj razini sa svojim susjedima, doveđeno je u sumnju hoće li se u lipnju održati planirani susret sjevernokorejskoga vode Kim Jong-una i američkoga predsjednika Trumpa. Washington se oglasio također najavivši da će «morati pažljivo razmisliti o sudbini planiranoga susreta».

BRUXELLES Europa i Iran u zajedničkom pokušaju spašavanja sporazuma o iranskom nuklearnom programu, nakon istupanja SAD-a, 15. svibnja pokušali su utvrditi zajednička stajališta. Evropska unija ne može osigurati pravna i gospodarska jamstva Irana, ali ozbiljna je u nastojanju da pronađe način da se nastavi dotok investicija, izjavila je šefica diplomacije EU-a Mogherini nakon sastanka ministara vanjskih poslova Irana, Velike Britanije, Francuske i Njemačke. Iranski ministar vanjskih poslova Zarif ocjenio je da je napravljen dobar početak u razgovorima, no neki diplomatipak su izrazili sumnju da bi sporazum mogao preživjeti ponovno uvođenje sankcija SAD-a.

KRIM - BRUXELLES Ruski predsjednik Putin otvorio je most koji povezuje Krim i Rusiju, 15. svibnja, tako što je vozio kamion preko novoga 19-kilometarskoga mosta. Istoga je danu EU objavila da je to «novi križenje suvereniteta Ukrajine» i ujedno teritorijalne čelovitosti jer je Rusija izgradila most bez suglasnosti Ukrajine (čiji je poluotok Krim pripojila 2014. g., što međunarodna zajednica nije priznala).

INDIJA Sedmoro je ljudi poginulo, a još 30-ak ostalo zatrpano pod dijelovima nadvožnjaka u gradnji koji se djelomiće urušio, 15. svibnja, u sjevernom indijskom gradu Varanasi.

SARAJEVO Vijeće ministara BiH usvojilo je plan hitnih mjer za suočavanje s migrantskom krizom, 15. svibnja, od kojih je prva uspostava operativnoga stožera koji će koordinirati sve aktivnosti, prioritetno usmjerenje na bolji nadzor granice i učinkovitije djelovanje protiv nezakonitih migracija. Prijevi migranata u BiH od početka godine drastično se povećao te trenutno dolazi više od stotinu migranata dnevno.

GAZA Šezdeset osoba poginulo je na prosvidjema protiv preseljenja američkoga veleposlanstva u Jeruzalem, održanim 14. svibnja (na dan otvorenja veleposlanstva), kada su izraelske snage uporabile grubu vojnu silu. Ured UN-a za ljudska prava dan kasnije osudio je to »sokantno smrtonosno nasilje« i pozvao na provedbu istraže jer je takva prekomjerna sila dopustila samo kao posljednje sredstvo, a ne zato što su se Palestinci približili ogradi. Duboku zabrinutost izazala je i Rusija, a turska je pozvala muslimanske zemlje da razmotre svoje odnose s Izraelom, koji je Erdogan nazvao »terorističkim zemljom«. Turska i Izrael istoga su dana obostroano protjerali diplomatе jedni drugima, zbg događaja prethodnog dana. Palestinske vlasti pozvalе su na opći strajk i tri dana žalosti, a prognoziraju se da je duž granice prosvjedovalo više od 40 tisuća ljudi. Izraelske snage pak i dan kasnije nastavile su sa zračnim napadima na sjedišta Hamasa (na 11 lokacija na sjeveru Gaze), koji su zajednički sa SAD-om proglašili odgovornim za smrt ljudi» koje su poslali da probiju granicu. Na otvorenje veleposlanstva u Jeruzalemu iz SAD-a stigla je Trumpova kć Ivanka i njezin suprug Jared Kushner, kao i ministar finansija Mnuchin.

BOSNA I HERCEGOVINA Hrvatska predsjednica otvorila je hrvatski konzulat u Sarajevu.

BOSNA I HERCEGOVINA Hrvatska predsjednica otvorila je hrvatski konzulat u Vitezu, 15. svibnja, koji će pružati usluge za gotovo 100 tisuća osoba koje žive na području 12 općina. Dan ranije u Mostaru, na susretu s hrvatskim članom Predsjedništva BiH Čovićem, predsjednica Grabar-Kitarović pozvala je političare u BiH da postignu dogovor o izmjenama izbornoga zakona, što je presudno za uspostavu stabilnih vlasta.

BEograd Premijunje je Borislav Mikelic, dugogodišnji direktor »Gavrilovic« i predsjednik vlade samoproglašene »Republike Srpske Krajine«, 12. svibnja u Beogradu, u 79. godini.

AFGANISTAN Ubijeno je devet osoba u višesatnom napadu na zgradu finansijske uprave grada u Džalalabudu, 13. svibnja. U sukobu koji je trajao puna četiri sati snage sigurnosti ubile su svu četvoricu naoružanih napadača.

LISABON Hrvatska predsjednica Grabar-Kitarović u dvodnevnom posjetu Portugalu, 11. svibnja sastala se s portugalskim predsjednikom Marcelom Rebelonom de Sousom. U razgovoru su istaknuti odlčni odnosi dviju zemalja te je najavljeno publikovanje gospodarske i obrazovne suradnje. Vlade dviju zemalja potpisale su sporazum na području jezika, obrazovanja, kulture, sportsa i mladih od 2018. do 2020.

BEĆ Glavni inspektor UN-ove agencije za atomsku energiju (IAEA) iznenada je podnio ostavku, objavila je 11. svibnja ta agencija, ne navodeći razloge zašto je Finac Tero Varožanta to učinio. Njegova ostavka došla je u osjetljivu trenutku, samo tri dana nakon istupanja SAD-a iz sporazuma svjetskih sila s Iranom o nuklearnom programu te zemlje.

GRČKA Na sastanku ministara zemalja Višegradske skupine te Kvadrilaterale u Suoniju, 11. svibnja, sudjelovala je hrvatska ministrica vanjskih i europskih poslova Pejčinović Burić. Razgovaralo se o budućnosti Europe, proširenju EU-a i energetici, a bio je to drugi sastanak u tom formatu (koji okuplja predstavnike Madarske, Poljske, Slovačke, Češke, Bugarske, Rumunjske, Grčke, Slovenije, Italije, Cipra i Hrvatske) nakon skupa održanoga 2017. u Budimpešti.

BERLIN Kancelarka Merkel oštro je napala američkoga predsjednika Trumpa zbg jednostranoga izlaska iz nuklearnoga sporazuma s Iranom, 11. svibnja na Danu katoličke u Münsteru, rekvajši da je time narušio povjerenje u međunarodnu suradnju i poredak te da treba analizirati koliko se od sporazuma sada može spasiti.

TEHERAN - MOSKVA Rusija i Iran nastaviti će usko suradivati na nuklearnom sporazumu i nakon američkoga povlačenja iz toga dogovora, objavilo je 10. svibnja rusko ministarstvo vanjskih poslova, čiji se zamjenik Rijakov sastao s iranskim kolegom Aragijem u Teheranu.

BUDIMPEŠTA Viktor Orban četvrti put izabran je za predsjednika vlade Mađarske, 10. svibnja u parlamentu, a u inauguracijskom govoru najavio je izgradnju kršćanske demokracije 21. stoljeća, koja čuva tradicionalnu obitelj, bori se protiv antisemitizma i ne može bez Europske unije, ali takođe kojoj savez slobodnih nacija. Orbanova stranka Fidesz na travničkim izborima osvojila je 133 od 199 mjestja u parlamentu.

KUALA LUMPUR Na dužnost premijera Malezije prisegnuo je 92-godišnji Mahathir Mohamad, 10. svibnja pred kraljem, postavši tako najstariji izabrani politički čelnik u svijetu. Bilo je to dan nakon povijesne pobede opore na parlamentarnim izborima, koji su označili kraj koalicije Barisan National, koja je na vlasti bila sve od 1957. godine.

INTERVJU

Tomislav Vuković

Nedavno je hrvatsku međijsku i kulturnu javnost uzburkala činjenica da je Crna Gora sa malo podnijela nominaciju da se Bokeški mornarci uvrsti u UNESCO-ov popis nematerijalne baštine bez temeljne odrednice da je riječ o povijesno-kulturoj baštini hrvatske manjine, odbacivši tako prijedlog da Crna Gora i Hrvatska zajednički predlože nominaciju. DR. LUPIS: Dopustite mi da ju najprije stavim u opći kontekst nedopustivih i neprihvatljivih pokушaja bilo kojih državnih vlasti prema bilo kojoj manjini, a to su, prvo, memoricid, tj. uništavanje povijesne svijesti pripadnika manjinskoga naroda, njihovih tradicija, etnografskoga i etnološkoga naslijeđa, drugo, kulturocid, koji označava proglašavanje kulturne baštine manjine baštinom većinskoga naroda, treće, lingvocid, što podrazumijeva zatiranje materinskoga jezika manjine, i četvrti - školocid, tj. one-mogućavanje pripadnicima manj-

stavnjeno rečeno, hrvatstvu u Boki kotorskoj.

Trebalo je već odavno reagirati

■ Dr. Lupis, predlažem da odmah kreнемo in medias res. Kako ocjenjujete spornu odлуčku crnogorskih vlasti o Bokeškoj mornarici u odnosu prema UNESCO-u?

DR. LUPIS: Dopustite mi da ju najprije stavim u opći kontekst nedopustivih i neprihvatljivih pokushaja bilo kojih državnih vlasti prema bilo kojoj manjini, a to su, prvo, memoricid, tj. uništavanje povijesne svijesti pripadnika manjinskoga naroda, njihovih tradicija, etnografskoga i etnološkoga naslijeđa, drugo, kulturocid, koji označava proglašavanje kulturne baštine manjine baštinom većinskoga naroda, treće, lingvocid, što podrazumijeva zatiranje materinskoga jezika manjine, i četvrti - školocid, tj. one-mogućavanje pripadnicima manj-

Dugo već upozoravam na nepostojanje jasne i učinkovite nacionalne strategije hrvatskih vlasti o Hrvatinama i hrvatskoj baštini izvan hrvatskog područja

■ Dugo već upozoravam na nepostojanje jasne i učinkovite nacionalne strategije hrvatskih vlasti o Hrvatinama i hrvatskoj baštini izvan hrvatskog područja

■ Pomalo izmenjujte Vašu priču očito strvrdnu. Imate li još koji argument za nju?

DR. LUPIS: Jasno mi je da mnogi ne znaju, ali dosad su više manje bili uspiješni pokušaji otimanja hrvatskoga baštinskoga naslijeđa u Crnoj Gori, od kojih su spomenuti samo neki. Jedan od takvih je npr. preuzimanje izvornoga identiteta Bokeške mornarice u Kotoru, među kojima, zapravo, ne smjelo biti nikakvih nejasnoća.

Za razliku od Hrvata u Crnoj Gori okupljenih oko Hrvatske gradanske inicijative i Hrvatskoga nacionalnoga vječna Crne Gore, među kojima treba barem spomenuti Adrijana Vuksanovića i Zvonimira Dekovića i druge, kao i bratovština u Hrvatskoj, koje inzistiraju da se Bokeška mornarica definira kao baština autohtonoga hrvatskoga naroda u Boki kotorskoj, u čemu su očuvanju, istini, sudjelovali i pojedini pripadnici crnogorskog i drugih naroda s toga područja, pojedini čelnici Bokeške mornarice u Kotoru, među kojima se posebice ističe spomenuti nekadašnji veleposlanik dr. Štubega, brat pokojnoga kotorskoga svećenika don Branka, uporno forsiraju multietničnost i multi-konfesionalnost. U tom kontekstu ka uvoj integracije bratovština iz Republice Hrvatske u punopravni sustav Bokeške mornarice Kotor postavlja uklanjanje pridjeva »hrvatskovih iz naziva.«

Budući da je taj problem od prensudne važnosti za cjelokupni hrvatski narod i Republiku Hrvatsku jer bi u slučaju crnogorskoga preseđana hrvatski narod i u drugim državama po istom uzoru mogao također ostati bez svoje kulturnopovijesne baštive, kao npr. Dužnjace u Bačkoj i sl., zamolili smo za razgovor dr. Vinicija Lupisa, znanstvenoga savjetnika iz Područnoga centra Dubrovnik Institutu društvenih znanosti »Ivo Pilar«, jednoga od najboljih poznavatelja, pojedno-

rija da se Hrvati pojavljuju tek u 19. st., no to zasljužuje poseban osvrт. Nije zgora podsetiti se kako je sv. Tripuna kao zaštitnika Kotora g. 1995. trebao zamjeniti sv. Sava, i samo zahvaljujući tijesnoj večini glasova do toga nije došlo.

Nema jasne i učinkovite nacionalne strategije

■ No najlakše je upirati prstom u »drugoga«, pa bi dobro samokritički se osvrnuti na spomenuti problem jer, čini se, i za to ima razloga.

DR. LUPIS: U pravu ste! Dugo već upozoravam na nepostojanje jasne i učinkovite nacionalne strategije hrvatskih vlasti o Hrvatinama i hrvatskoj baštini izvan granica Republike Hrvatske, i sada se silno čudimo što se zbiva proces otuđivanja nacionalne baštine jedne hrvatske povijesne postrojbe - Bratovštine bokeške mornarice. Trebamo se ugledati na iskustvo Armenaca i sinergiju domovinske i iseljene načine i imanje jasnoga strateškoga nacionalnoga plana očuvanja nacionalnoga identiteta. Najednom sam znanstvenom skupu predložio uspostavu odjela Ministarstva kulture za hrvatsku prekograničnu baštinu na hrvatskim povijesnim područjima, gdje su Hrvati starosjedilački narod, a ne dijaspora, kao što su Srđem i Boka kotorska, gdje su Hrvati nacionalne manjine na svom starosjedilačkom prostoru, zatim Bosna i Hercegovina, u kojoj su Hrvati konstitutivni narod, kao i za kulturnu baštinu hrvatske dijaspore od XV. st. do danas sačuvanih hrvatskih zajednica u susjednim zemljama poput Molisea u Italiji, Gradčića u Austriji, Madarske s Hrvatinama u više pokrajina, Banata i Bačke u Srbiji, Rumunjske, Kosova, te tragova u Turskoj.

više pokrajina, Banata i Bačke u Srbiji, Rumunjske, Kosova, te tragova u Turskoj i diljem prekogranične povijesne postrojbe - Bratovštine bokeške mornarice, kao što je sada našim skupu predložio uspostavu odjela Ministarstva kulture za hrvatsku prekograničnu baštinu na hrvatskim povijesnim područjima, gdje su Hrvati starosjedilački narod, a ne dijaspora, kao što su Srđem i Boka kotorska, gdje su Hrvati nacionalne manjine na svom starosjedilačkom prostoru, zatim Bosna i Hercegovina, u kojoj su Hrvati konstitutivni narod, kao i za kulturnu baštinu hrvatske dijaspore od XV. st. do danas sačuvanih hrvatskih zajednica u susjednim zemljama poput Molisea u Italiji, Gradčića u Austriji, Madarske s Hrvatinama u više pokrajina, Banata i Bačke u Srbiji, Rumunjske, Kosova, te tragova u Turskoj.

■ Niste li, možda, ipak malo prestrogi jer je početkom ove godine organiziran znanstveni skup u organizaciji Ministarstva kulture RH s jasnim etničkim predznakom istaknutim u naslovu teme: »Bokeška mornarica i Kolo svetog Tripuna kao tradicija bokeških Hrvata?«

DR. LUPIS: To je točno, no skup je organiziran na inicijativu hrvatskih bratovština »Bokeška mornarica 809« iz Zagreba, Rijeke, Pule, Splita i Dubrovnika te uz potporu Bokeške u više ministarstava, a, po mojem mišljenju, taj je skup bio zakašnjenja vratogasnina mjeru. Htio bih također podsjetiti da je nekadašnjemu hrvatskom ministru Boži Biškupiću još prije petnaest godina tadašnji poljski veleposlanik ponudio pomoc u organiziranju posebnoga tijela Ministarstva kulture za prekograničnu baštinu, ali nažalost tadašnji ministar nije imao sluha za poljsko ustrojeno iskustvo.

Manjkavost preambule hrvatskoga Ustava

■ Spomenut je sv. Tripun, pa nam recite nešto o njemu kao prepoznatljivu simbolu Hrvata Boke.

Dr. Vinicije Lupis s Institutom društvenih znanosti »Ivo Pilar« o prijeporima o Bokeljskoj mornarici

DR. LUPIS: Sv. Tripun simbol je bokeljskih Hrvata, kao i sv. Vlaho, koji je stoljećima simbol Dubrovnika. Njihovi su prikazi na mnogim područjima bili iskazivanje domoljublja te su oni na državnim simboli u liturgijskim predmetima pratili kako Dubrovčane u domovini i svijetu tako i Kotorane, gdje je to ostao komunalni simbol. Kult sv. Tripuna je ne samo kulturni prepoznatljiv simbol Hrvata Boke Kotorske, nego je bio i komunalni kult jednoga od gradova - države - samovlade, u vrijeme hrvatsko-ugarske dinastije Anžuvinaca kao što su Zadar, Dubrovnik i Kotor, od kojih je jedino Dubrovnik ostvario potpunu i trajnu emancipaciju. Kult sv. Tripuna imao je također isprva simboličko značenje državnosti za komunu Kotor te se njegov lik nalazio na novcu, žigu, zastavi i bivao je kultom koji je okupljao Kotorane koji su se u identitetskom procesu stvaranja nacije kao katolici izjašnjavali Hrvatima, te kao takvi pohađali npr. Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu. Bokeljska mornarica jedan je od simbola te komunalne vojske - koja je postojala i u Dubrovniku uz simboličnoga admiraלה te je jedan od neraskidivih elemenata kulta sv. Tripuna. Šteta je što iskustvo nominacije Feste sv. Vlahu na popis nematerijalne baštine UNESCO-a nije preslikano na Bokeljsku mornaricu i Feštu sv. Tripuna. Dopustite mi samo usputno upozoriti da, nažalost, u preambulu hrvatskoga Ustava nije uklapljen međunarodno iskustvo kulta sv. Vlahi, kao simbola hrvatske povijesne države - Dubrovačke Republike, što je iznimno opasno jer se s baštinom Dubrovnika može zbiti u skrom razdoblju isti slučaj kao i s Bokeljskom mornaricom. Uporno nastojanje SANU-a u dokazivanju »srpskoga Dubrovnika« to najbolje pokazuje. Stoga je previše stavljanje toga problema na popis nacionalnih kulturnih prioriteta.

Velikani - don Vulović i mons. Butorac

■ Naveli ste popričali broj aktualnih političkih i povijesnih činjenica koje zabrinjavaju, ali također je neosporna činjenica da je hrvatska svijest na tom prostoru kroz povijest, u tom kontekstu i Bokeljske mornarice, preživjela zahvaljujući mnogim znamenim i nezanim rodoljubima, pa je pošteno spomenuti barem neke.

DR. LUPIS: Doista je dug niz velikana koji su živote i svoja umijeća posvetili očuvanju hrvatskoga identiteta u Boki kotorskoj, a ja bih spomenuo dvije ključne osobe nove povijesti, točnije u 19. i 20. stoljeću: don Srećka Vulović i mons. Pavla Butorac.

Don Srećko Vulović, rođen 1840., a umro g. 1940., samozatajni bokeljski svećenik, jedini je u to doba iz Boke kotorske sustavno odgovarao da vele glasnije napadaje velikosrpskoga preziranja na kulturu i baštinu Boke te vrlo često ostao usamljen i tijekom XX. stoljeća minoriziran i zaboravljen. Ostavio je vrijedne znanstvene rade dove kao npr. »Crkva katolička i vjeroizpovjedanje iztočno u Boki Kotorskoj (Razsduba članka 'Istočni pregled o pravoslavnoj crkvii u Boki Kotorskoj' od P. II. u Sematizmu pravosl. Eparhije Bokokotorske i Dubrova, za god. 1874.)», tiskana u Zagrebu 1875., zatim »Tko su bili starosjedoci Boke. Pismo prijatelju u Americi« iz g. 1892. dr.

Kult sv. Tripuna
imao je također
isprva simboličko
značenje
državnosti za
komunu Kotor
te se njegov lik
nalazio na novcu,
žigu, zastavi i
bivao je kultom
koji je okupljao
Kotorane koji su
se u identitetskom
procesu stvaranja
nacije kao katolici
izjašnjavali
Hrvatima.

Prisvajanjem kulturne baštine manjine večinski narod čini kulturocid

Mons. Pavao Butorac, rođen u Perastu g. 1888., a preminuo u Dubrovniku g. 1966., bio je kotorski i dubrovački biskup. Taj bi Bokelj, u teškim i olovnim vremenima, preči različita ponuđenja g. 1950., svjetan činjenice o zatiranju hrvatskoga identiteta, objavio je kapitalne povijesne radove, imajući posljednji u svojim rukama brojne općinske arhive, koji su potom bili devastirani. Napisao je nezaobilazne stranice za poznavanje povijesti Boke, među kojima su npr. »Boka Kotorska od najstarijih vremena do Nemanjića« objavljen u Splitu 1927., »Zmajevići«, Zagreb, 1928., »Problem kulture, Dubrovnik, 1966., o kojem je splitski nadbiskup Franjo Franić napisao: »U tom djelu on je ostavio dušu i srce jednog eminentnog hrvatskoga rodoljuba i katoličkoga svećenika i biskupa.«

Bokeljska mornarica i crnogorsko članstvo u NATO-u

■ Nije Vas baš ugodno slušati, posebice jer već dulji niz godina u hrvatskoj javnosti prevladava slika o gotovo idiličnim hrvatsko-crnogorskim bilateralnim odnosima...

DR. LUPIS: Te odnose treba stvarati i oni su, jasno je svima, nužni, ali se istina, koliko god ona bila bolesna, treba reći, kako bi se uklonilo sve ono što šteti tim odnosima. Evo još jednoga primjera. U podgoričkoj je »Pobjedici 6. prosinca 2010. objavljen članak tadašnjega izvednog i opunomoćenoga veleposlanika Crne Gore u Italiji dr. Antona Sbutegu u kojem se osvrće na veliku izložbu kojom je Crna Gora predstavila Italiju svoju kulturno-povijesnu baštinu u venecijanskoj knjižnici »Marciana« pod naslovom »Blago Crne Gore: zavjeti iz Perasta i Boke, svjedočanstvo vjere i kulture«. Veleposlanik je tada

■ Puno bi prostora oduzeo prikaz Bokeljske mornarice i njezina hrvatskoga identiteta kroz povijest, ali za kraj iznesite barem neke povijesne isječke o tome.

DR. LUPIS: Pod imenom bratovština, latinski - confraternitates, fratiliae, scholae, ili čakavski - braščina, skula, podrazumijeva se društvena i religiozna udruga svjetovnjaka, laika. Bokeljska mornarica, o kojoj ne čemo ovdje govoriti kroz prizmu njezina historijata, jedna od najdrevnijih hrvatskih bratovština s dugom i bremenitom povijesom. Prema slavoj predaja, Kotorška/Bokeljska mornarica 13. siječnja 809. prenijela je moći sv. Tripuna iz Roga u Kotor. Sjedište Bratovštine sv. Nikole mornara nalazio se u crkvi sv. Nikole. Bratovština kotorskih pomoraca

u arhivskim spisima 1353. nalazi se pod imenom »Pobožno društvo kotorskih pomoraca/Pia sodalitas navicularum Cetharenium«. Ona prenosi svoje sjedište u grad, unutar gradskih zidina 1453. U dokumentu iz 1493. naziva se »Bratovština sv. Nikole mornara u Kotoru/Confraternitas Sancti Nicolai mariniorum de Cathero«. Najstariji istoimeni očuvani statut bratovštine iz 26. lipnja 1463. očito je prerada nekoga starijega statuta, propisivao je prava i obvezu pomoraca i uređivao njihove međusobne odnose, kao i odnose bratovštine sa svjetovnom i crkvenom vlašću. Ona je bila ubožićena bratovština pomoraca u hrvatskim srednjovjekovnim gradovima. Najbolja paralela s kotorskom Bratovštinom pomoraca sv. Nikole bila je ona u Splitu.

Dva su ključna momenta za novovjekovnu povijest Bokeljske mornarice. Prije svega činjenica da je godine 1859. velikim zauzimanjem kotorskoga biskupa Marka Kalogjera ponovno obnovljena nekada snažna bratovština kotorskih pomoraca, ali odsad kao memorialna institucija i katolička bratovština, što je izvorno i bila pod imenom »Plemenito tijelo Bokeljske mornarice«. Biskup Marko Kalogjera kao Blačanin, u skladu s tradicijom svojeg rodnoga Blata, gdje je postojala viteška Kumpanija, shvatio je potrebu obnovje te viteške udruge, kako bi se veličajnije slavio kult sv. Tripuna. Isto valja naglasiti kako je admiral Bokeljske mornarice Rudolf Appio Giunio, korčulanski plemić, odigrao ključnu ulogu u njezinu očuvanju u vrlo teškom razdoblju ratnoga i poratnoga vremena. Početkom tridesetih godina XX. stoljeća postojala je inicijativa stvaranja saveza dalmatin-skih historijsko-viteških udruženja, koju su trebale sačinjavati Viteško alkarsko društvo Sinj, Plemenito tijelo Bokeljske mornarice - Kotor, Kumpanija iz Blata i Moreška iz Korčule.

Isto tako od brojnih povijesnih dokaza o njezinu hrvatskom karakteru govorili i činjenica da je potkraj devedesetih godina XIX. stoljeća u Kotoru djelovalo Hrvatsko radničko društvo »Napredak« (1897.), a po pravilu članovima su mogli biti radnici, obrtnici i trgovci nastanjeni u Kotoru i Boki hrvatske nacionalnosti. U statutu je postojala uredba da ako društvo prestane djelovati, njegova imovina prelazi na bratovštinu »Bokeljska mornarica«, što svjedoči i o hrvatskom karakteru bratovštine. Konačno je na blagdan sv. Vincence u Blatu 1996. potpisano bratimljene Bokeljske mornarice, Viteškoga udruženja Sinj i Kumpanije. Te hrvatske viteške postrojbe sudjelovale su i na prvom postrojavanju predsjedniku dr. Franji Tuđmanu tijekom polaganja vijenca na Oltaru domovine na Medvedgradu. Nikada se nitko od središnjice Bokeljske mornarice nije ogradio od toga čina, jasno priznajući da su hrvatska povijesna postrojba, mudro šuteći u tada olovnim vremenima za Hrvate Boke sredinom devedesetih.

Zar je filozof Immanuel Kant - Rus?

Da zaključim, riječ je o postgenocidnom sindromu otimanja memorije te kulturne baštine, poslijeprocesa koji su eskalirali 1806. u rusko-crnogorskoj pohari, potom u sustavnom zatiranju, poput znakovitoga paleža hrvatskoga sela Kuta kraj Herceg-Novoga burne 1848., pa sve tijekom XX. stoljeća i do Domovinskoga rata tijekom srpsko-crnogorske agresije. Nitko nije odgovarao za pljačku, razaranje, progon Hrvata, postojanje koncentracijskih logora, a samo nekoliko godina poslije taj je proces bio okončan otimanjem materijalne i sada nematerijalne kulturne i nacionalne baštine. Hrvatska nije reagirala ni na otimanje hrvatske književnosti u antologiji crnogorske književnosti 1996. i kasnije. Bokeljska je mornarica paradigmata i opit na kojima će hrvatska prekogranična baština biti obranjena, ali i sposobnost hrvatskih političkih struktura u svojoj vjerodostojnosti očuvanja nacionalnih interesa. Pa zar je itko rekao da je filozof Immanuel Kant Rus, makar je danas Königsberg kao Kalinjingrad dio Ruske Federacije? ■